

Sammanfattning av Leader Mittland Plus utvecklingsstrategi 2023-2027

Vision, mål och insatsområden baserade på arbetet
”Drömbygd 2030”

Ännu fler fönster ska lysa i Mittland

Tillsammans för framtida generationer.

Vi frigör (natur- och kult-) urkraft och möjliggör livskvalitet för alla.

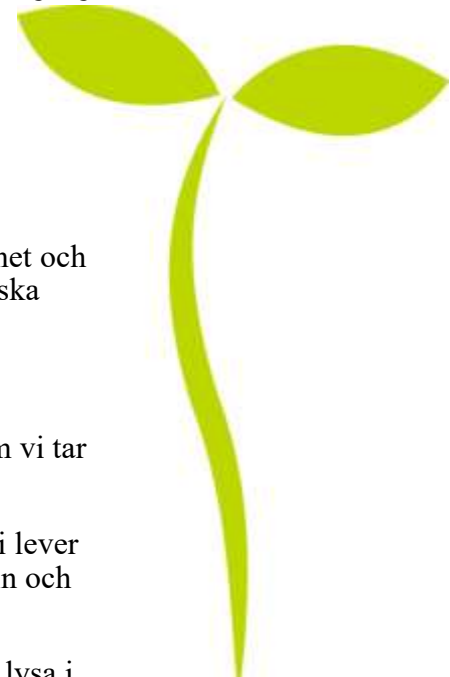
Tillsammans står för partnerskapet mellan sektorer, lokalt engagemang och samskapande, gränsöverskridande samverkan i ett ständigt utvecklande nätverk. Det bottnar i social hållbarhet och ett öppet, nyfiket och inkluderande samhälle som omfattar alla bakgrunder, fysiska och psykiska förutsättningar och åldrar oavsett landsbygder eller stad.

Framtida generationer står för hållbarhet i linje med Agenda 2030.

Urkraft står för kreativitet och innovation, vår befolknings kraft, vår natur och vår kultur som vi tar hand om och fortsätter att utveckla hållbart.

Livskvalitet står för det vi samskapar. Där individen tillåts vara sig själv. Platsen där vi där vi lever och mår bra. Den företagsamhet som uppstår när människor har förutsättningar att använda sin och naturens kraft.

Ännu fler fönster står för kontinuiteten från föregående utvecklingsstrategi ”Fler fönster ska lysa i mitt land” och betonar att vi bygger vidare på något redan påbörjat och förtydliga platsens namn.

Målformuleringen är resultatet av dialoger, enkäter, omvärldsanalyser, analys av klimatrappporter, myndighetsrapporter, statistik samt regionala och lokala utvecklingsplaner följt av bearbetning enligt analysmodellen SWOT. SWOT-analysens resultat i sin essens uttrycker att *alla som vill ska kunna leva, bo och verka på sin plats* och att *utveckling är något vi skapar tillsammans*.

Vi har formulerat tre mål:

- En engagerad, välmående och medskapande befolkning för stärkt lokal utvecklingskraft
- En attraktiv, hållbar och inkluderande livsmiljö - en plats att längta till
- En stärkt lokal ekonomi med försörjningsmöjligheter och konkurrenskraftigt företagande

Målen leder till vår vision.

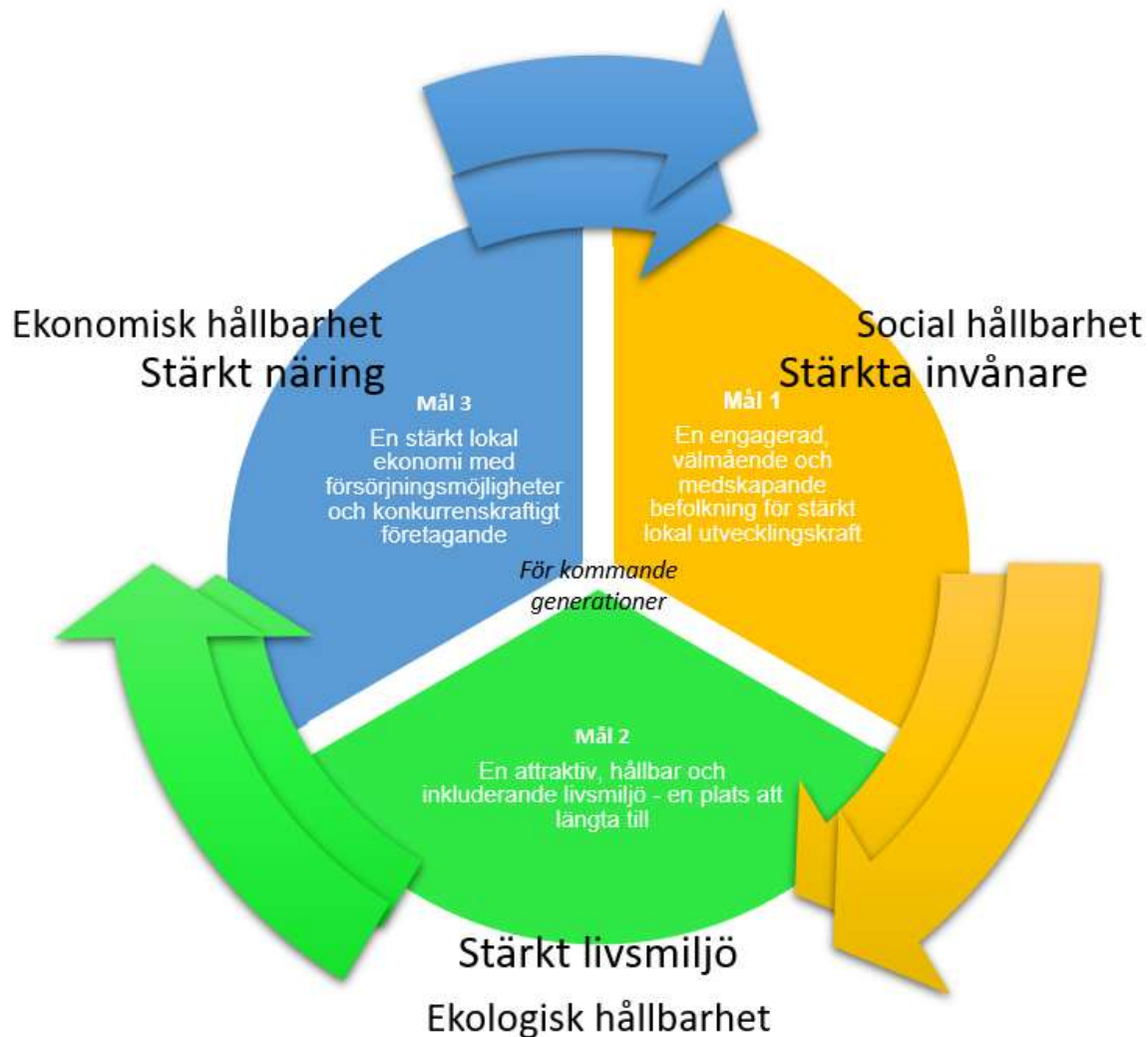
AGENDA 2030 och hållbarhetsmålen för socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling är integrerade i målen.

Strategis mål knyter an, kompletterar och förstärker tillväxtfrämjande aktörers prioriteringar på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

- Strategin bidrar i sin helhet till att uppnå de övergripande målen för Jordbruksfonden och Leaderätgårdens roll.
- Strategin går hand i hand med de regionala utvecklingsplanerna för region Västernorrland och region Jämtland
- Strategin är i samklang med våra fyra kommuners mål och visioner

Vår strategi är
cirkulär

-allt hänger ihop i sitt
ekosystem

En engagerad, välmående och medskapande befolkning för stärkt lokal utvecklingskraft

Med målet tillgodoses grundläggande behov för människor så att de mår bra och kan interagera, samskapa och utvecklas. Genom att stärka individen och den sociala delaktigheten skapar vi lokal utvecklingskraft.

- Människorna som lever och verkar i vår bygd, deras välmående, känsla av självbestämmande och inneboende kraft identifieras i SWOT-analysen som ett av de viktigaste styrkeområdena för vår lokala utveckling. Människor och dess välmående identifieras också som grundläggande förutsättning för att skapa en attraktiv livsmiljö och ökad företagsamhet.
- Styrkor och möjligheter som identifierats är de demokratiska processer där alla kan och får vara delaktiga i bygdens utveckling, entreprenörsandan som löser lokala problem och den sociala sammanhållningen som skapar mötesplatser och en inkluderande miljö. Ökad integration, mångkultur och inkludering som motverkar främlingsfientlighet har identifierats som en möjlighet. Det är tillsammans vi gör skillnad.
- Ett hot är att det är svårt att nyrekrytera till föreningslivet, framför allt bland yngre och utlandsfödda. Samtidigt ser vi att nya sätt att organisera sig tar plats och blir nya styrkeområden.
- En styrka är att vuxna tror på den egna möjligheten att förändra, samtidigt är det en svaghet och ett möjligt hot att de yngre inte uppfattar det på samma sätt. En möjlighet för kommande generationers roll i den lokala utvecklingen är att bygga barns och ungas framtidstro. Genom att visa hur unga kan påverka framtiden och förverkliga framtidsvisioner bidrar målet till tilltro, positiva attityder och låter de unga forma framtidens landsbygder.

En attraktiv, hållbar och inkluderande livsmiljö - en plats att längta till

Med målet ska vi ta tillvara och vidareutveckla det lokala engagemanget för att stärka och utveckla livsmiljöer och positiva attityder.

- Livsmiljön är avgörande för allt levande. I vår process har livsmiljö identifierats som en av de viktigaste faktorerna till varför vi valt vår bygd och ett styrkeområde för landsbygders utveckling och därför är det också ett övergripande mål. Livsmiljöns identifierade styrka är dels platsen vi lever, bor och verkar på och den livsstil för gamla och unga den möjliggör, dels som betydande resurs för vår företagsamhet. I livsmiljö inkluderar vi idag både fysiska och digitala miljöer.
- Människor som bor i vårt område berättar om sin plats med passion. I SWOT-analysen identifieras bland annat natur och kultur, möjligheter till aktivt friluftsliv och närheten till allt som absoluta styrkeområden. Den positiva attityden till vår plats är i sig en styrka och en möjlighet. Ett utvecklingsområde är vård av naturresurser för ett ekosystem i balans och vård av kulturmiljöresurser så att dessa resurser kan bidra till försörjning och företagande, avkoppling, livsmedel och energi.
- Ett utvecklingsområde som identifierats är den smarta bygdeutvecklingen som metod för lokala krafter att skapa egna lösningar för jämlika och jämställda levnadsvillkor, ökad tillgång till service och infrastruktur i vardagen utifrån platsens unika förutsättningar i takt med att samhällskontraktet förändras. Styrkan är vårt engagemang i lokalsamhällets utveckling och tron på vår egen förmåga att förändra. Vi landsbygder har ett försprång, vi är vana att ta saker i egna händer och lösa problem med gemensam kraft.
- Ytterligare ett utvecklingsområde för en attraktiv livsmiljö är tillgänglighet, och då fysisk tillgänglighet i form av hållbara transporter, tillgänglighet till bostäder, fritids- och kulturutbud samt samlingsplatser och fritidsaktiviteter för unga. I den digitala transformationen och ökad platsobundenhet är också digital tillgänglighet ett identifierat utvecklingsområde.
- Målet ska bidra till att framtidssäkra våra landsbygder så att vi med gott samvete kan lämna dem vidare till nästa generation och nästa efter den.

En stärkt lokal ekonomi med försörjningsmöjligheter och konkurrenskraftigt företagande

En hållbar lokal ekonomi utifrån lokala förutsättningar bidrar till försörjningsmöjligheter för företag och individer och till att lokalsamhället kan utvecklas. Med målet ska vi främja omställning till hållbar företagsamhet och stärka den lokala ekonomins förutsättningar.

- Entreprenörskapet, vår förmåga att hitta nya innovativa lösningar, de etablerade och transformerande gröna näringarna liksom de kollektiva sociala företagsformerna identifieras som styrkeområden i vår SWOT-analys. Samtidigt som analysen visar styrkor i ett gott entreprenörsklimat och förhållandevis låg arbetslöshet identifieras en svaghet och ett hot i att yngre och utlandsfödda står längre från arbetsmarknaden. Ett utvecklingsområde är därför att öka tillgången till praktikplatser och arbete för dessa målgrupper.
- Lokal livsmedelsförsörjning och diversifierade försäljningskanaler identifieras som ett växande område där vi har utvecklingsmöjligheter, liksom näringsliv baserat på kulturupplevelser och evenemang.
- Den pågående digitala transformationen ses som ett styrke- och utvecklingsområde som kan bidra till etablering av fler platsberoende verksamheter och arbetstillfällen.
- Vi behöver kunskap för hållbar näringslivsutveckling. Vi behöver utveckla och testa klimatsmarta affärsmodeller utifrån social och cirkulär och återbrukande ekonomi, verka för grön omställning och digitalisering, som alla är utvecklingsområden för omställning identifierade i analysen. Kollektiva och sociala företagsformer ses som ett styrkeområde och utveckling av smarta landsbygder som gynnar social sammanhållning ses som en stor möjlighet för en stärkt lokal ekonomi.

- **Stärkta invånare** – människan, vår hälsa, lika villkor och det lokala engagemanget i centrum – social hållbarhet
- **Stärkt livsmiljö** - den fysiska platsens infrastruktur, natur, kultur och resurser – ekologisk hållbarhet
- **Stärkt näring** – för livskraftiga verksamheter inom ideell och privat sektor, smarta landsbygder och trygga arbeten – ekonomisk hållbarhet
- De tre **hållbarhets**aspekterna inklusive jämställdhet, likabehandling och inkludering är integrerade alla insatsområden.
- **Platsobundenhet, digitalisering och innovation** med frågor som distansarbete, bredband till alla, alternativa handelsformer via digitala lösningar, smarta landsbygder spänner över samtliga insatsområden .
- **Det förändrade samhällskontraktet** påverkar alla tre insatsområden
- **Barn och ungas delaktighet** och initiativ prioriteras i alla insatsområden

Stärkt näringsliv

Stärkta invånare

Stärkt livsmiljö

Stärkta invånare

– människan, vår hälsa, lika villkor och det lokala engagemanget i centrum – social hållbarhet

I våra analyser identifieras insatser för individers välbefinnande, folkhälsa, allas lika villkor, jämställdhet och minskade sociala klyftor som de insatsområden som ska prioriteras.

Prioriterade insatser inom insatsområde 1

- Insatser för att stärka **lokal gemenskap** och vi-känsla, sammanhållning, lokalt engagemang och demokratiska processer
- Insatser för nya och utvecklade **mötesplatser** för alla generationer
- Insatser för nyrekrytering, kontinuitet och **generationsväxling i föreningsliv** och lokalsamhälle
- Insatser för att stärka **människors hälsa och välmående**, allas lika värde, mångkultur, integration och meningsfull sysselsättning i sociala verksamheter, trygghet
- Insatser för **attitydskapande bland unga**, ungas medbestämmande, delaktighet, framtidstro och förverkligande av visioner, ungas projekt för sin egen bygd

Insatsområde 1 kan bidra till följande indikatorer

- Smarta landsbygdsstrategier (EU-indikator R33)
- Nya mötesplatser (nationell indikator N05)
- Nya nätverk och samarbeten (nationell indikator N07)
- Antal deltagare med utländsk bakgrund (lokal indikator L05)
- Antal deltagare med funktionsvariation (lokal indikator L06)
- Projekt som drivs av unga (Lokal indikator L12)
- Bevarade mötesplatser (L 14)
- Nya föreningar L15
- Nya medlemmar i föreningar L18
- Projektdeltagare som upplever förbättrad hälsa L32
- Projektdeltagare som upplever ökad inkludering L33
- Projektdeltagare som känner ökad framtidstro L34
- Projektdeltagare med starkt självkänsla L35

Stärkt livsmiljö

- den fysiska platsens infrastruktur, natur, kultur och resurser – ekologisk hållbarhet

I våra analyser identifieras insatser för attraktiva livsmiljöer genom fokus på upplevd livskvalitet i allmänhet, trygghet, fler permanentboenden, fler fritidsaktiviteter, fler utvecklade natur- och kulturupplevelser, förbättrad lokal service och infrastruktur, utveckling av lösningar för smarta landsbygder och ungdomsprojekt som de insatser strategin ska prioritera. Insatser för skötsel och utveckling av natur- och kulturresurserna är också prioriterade.

Prioriterade insatser inom insatsområde 2

- Initiativ för att **stärka attraktivitet** för våra platser för att bo, leva, verka och besöka.
- Initiativ för alternativa lösningar för **tillgång till service** genom t ex ”Smarta landsbygder” och digitala verktyg
- Initiativ för **tillgänglighet**: Alternativa transportlösningar, förändra attityder till resande och påverka resvanor och transporter, förbättra digital och mobil tillgänglighet
- Initiativ för tillgång till **permanentbostäder** för alla generationer
- Initiativ för utökat utbud av **fritidsaktiviteter**. Prioriterat aktiviteter för barn och unga.
- Initiativ för att ta fram **utvecklingsunderlag**, mobilisera och påverka attityder, marknadsföra, påverka inflyttning
- Initiativ för **natur- och kulturvård**, tillgängliggörande av natur och kultur för **rekreation** och besöksnäring utveckling av småskalig infrastruktur (broar, leder, skyltar, bryggor etc.),
- Initiativ för kulturutövande, **kulturevenemang**
- Insatser för att stärka **lokal konsumtion** och produktion
- Initiativ för att **framtidssäkra vår livsmiljö**, hållbara lösningar

Insatsområde 2 kan bidra till följande indikatorer

- Nya fritids- och kulturverksamheter N06
- Projekt som drivs av unga L12
- Bevarade fritids- och kulturverksamheter L13
- Nya servicelösningar L16
- Nya transportlösningar L17
- Nya metoder, arbetssätt eller processer L23
- Organisationer som genomför insatser för minskad klimatpåverkan L36
- Nya lösningar på miljö- och klimatproblem L38
- Restaurerade natur- och kulturmiljöer L46
- Nya eller restaurerade leder L47
- Återkommande evenemang L51
- Nya bostadslösningar L55

Stärkt näring

– för livskraftiga verksamheter inom ideell och privat sektor, smarta landsbygder och trygga arbeten – ekonomisk hållbarhet

I våra analyser identifieras insatser för företagsutveckling i bred bemärkelse som de insatser strategin ska jobba med. Här identifieras bland annat nya företagsformer, trygg ekonomi, trygga och platsoberoende arbeten, digitalisering, innovation, e-handel. Här identifieras också insatser för att utveckla och diversifiera gröna näringar samt hållbara transporter för gods och personer.

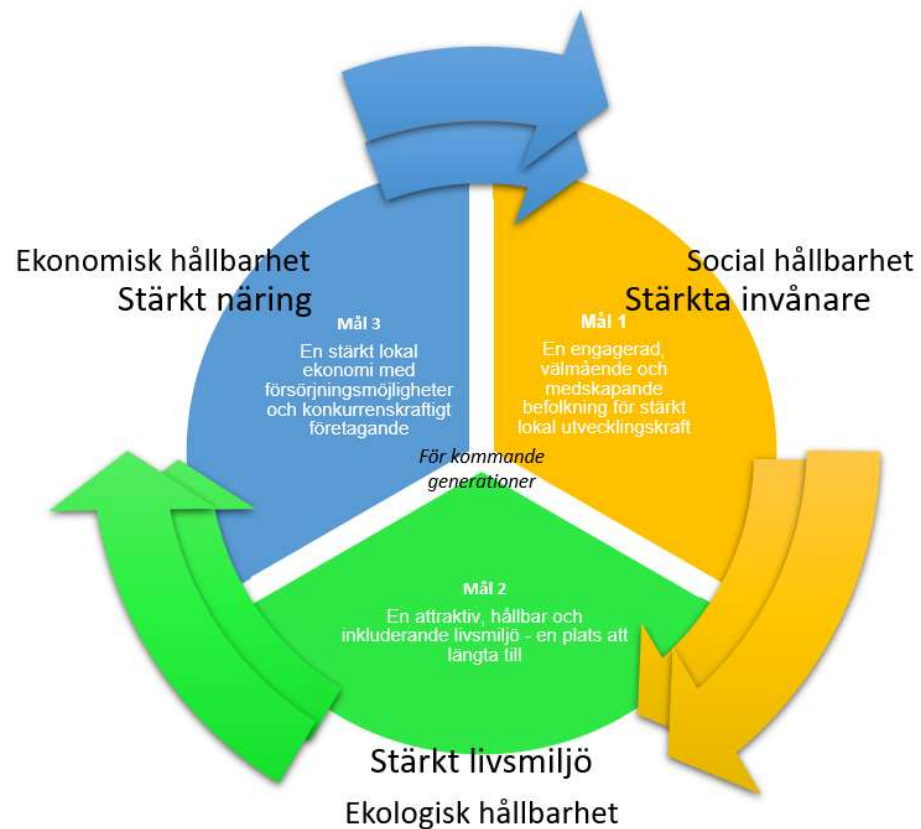
Prioriterade insatser inom insatsområde 3

- Initiativ som stärker och utvecklar **företagsamhet** som verkar för minimalt utnyttjande av jordens ekologiska resurser, t ex nytänkande tekniska lösningar, digital transformation, cirkulära affärsmodeller och cirkulerande resurser
- Initiativ för **socialt ansvarstagande företagsamhet**, t ex sociala företag
- Initiativ för företagande som verkar för sin bygd i sin bygd, t ex **föreningsdriven företagsamhet**, smarta byar
- initiativ för att utveckla platsberoende arbete och nya lösningar med hjälp av **digital teknik**
- initiativ som leder till **arbetstillfällen och praktikplatser**
- Initiativ för **sysselsättning** för unga, nysvenskar och personer som står utanför arbetsmarknaden
- Initiativ för att **diversifiera verksamheter** inom natur, jordbruk och fiske, utveckling av nya **produkter och produktionsmetoder**
- Initiativ för lokala **försäljningskanaler**
- Initiativ för **livsmedelsförsörjning**
- Initiativ för utveckling av **besöksnäring**
- Initiativ för att utveckla **kulturuttryck som näring**
- Kompetensutveckling och gemensamma utvecklingsinitiativ för företagsamhet

Insatsområde 3 kan bidra till följande indikatorer

- Tillväxt och sysselsättning i landsbygdsområden R 31
- Utveckla ekonomin på landsbygden R32
- Nya företag N1
- Nya produkter
- Nya tjänster
- Nya nätverk och samarbeten N7
- Diversifierade företag L19
- Framtagna affärsplaner L20
- Företag som samarbetar L21
- Nya metoder, arbetssätt eller processer L23
- Nya sociala företag L24
- Ny sysselsättning, personer med funktionsvariation L27
- Ny sysselsättning, personer med utländsk bakgrund L28
- Ny sysselsättning, personer under 25 år L29
- Organisationer som genomför insatser för minskad klimatpåverkan L36
- Nya lösningar på miljö- och klimatproblem L38

De vanligaste behoven som uttalats:

- **Lokala initiativ och lokala lösningar.** (Samhällskontrakt i förändring.)
- Stötta småföretagare och **företagsutveckling i bred bemärkelse** inklusive platsoberoende arbeten. (Digitalisering, innovation, e-handel, nya företagsformer, distansarbete.)
- Stötta utveckling av **attraktiva livsmiljöer** och livskvalitet, permanentboende, fritidsaktiviteter, naturupplevelser och kulturarv
- Stötta **ungdomsprojekt**
- Stöd till **lokal service**: butiker och drivmedel, infrastruktur såsom vägar och järnvägar, digitalisering. (Smarta landsbygder och samhällskontrakt i förändring.)
- Stöd till **gröna näringar**: skog, jordbruk, småskalig lokal livsmedelsproduktion och försäljning, utveckling av besöksnäring.

Avviker från det förväntade:

- Miljöfrågorna såsom minskade utsläpp, miljöcertifiering och liknande insatser har respondenterna i enkät och fokusgrupper inte i samma behov av som grupperingarna ovan. Troligtvis ses detta som en sådan självklarhet på global nivå att det inte behöver samma fokus i den lokala utvecklingsstrategin, där andra insatsområden värderas högre, samtidigt som klimatfrågan genomsyrar all utveckling på landsbygd.

